

วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ปี 2560

วิสัยทัศน์

ทุกคนบนแผ่นดินไทยเข้าถึงระบบอ่านเพื่อวิถีสุขภาวะ

พันธกิจ

เชื่อมประสานกลไก นโยบาย และปัจจัยการขยายผลจากทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคมและภาคเอกชนให้
เอื้อต่อการขับเคลื่อนการสร้างเสริมพฤติกรรมและวัฒนธรรมการอ่านให้เข้าถึงเด็กในครอบครัว เด็กวัยเรียน
โดยเฉพาะกลุ่มที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบอ่าน

ยุทธศาสตร์

1.สร้างเสริม พัฒนาการองค์ความรู้ นวัตกรรมสื่ออ่าน งานสื่อสารสังคม และกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่
สอดคล้องกับบริบทชุมชนท้องถิ่น เพื่อเอื้อต่อวิถีวัฒนธรรมการอ่านที่นำสู่สังคมสุขภาวะ ให้เข้าถึงเด็กและ
ครอบครัว โดยเฉพาะกลุ่มที่ขาดโอกาส กลุ่มเด็กพิเศษ

เป้าหมาย

1. รณรงค์สร้างกระแสพฤติกรรมกลั่นกรองด้วยหนังสือ โดยเฉพาะครอบครัวที่มีลูกปฐมวัย ทั้งใน
ระดับชุมชนและระดับกระแสสังคม
2. พัฒนาการองค์ความรู้และสื่อต้นแบบเชิงประเด็นและกลุ่มเป้าหมาย เช่น องค์ความรู้ด้านการสร้างสรรค์
สื่อสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษและกลุ่มเด็กในบริบทชุมชนท้องถิ่นต่างๆ
3. สร้างสรรค์สื่อและกิจกรรมการอ่านที่สร้างเสริมคุณภาพชีวิต ทักษะด้านต่างๆ สอดคล้องกับพันธกิจ
หลักของ สสส. (เช่น ลด ละ เลิก พฤติกรรมเสี่ยง เหล้า บุหรี่ และอาหารที่เสี่ยงต่อสุขภาพ หนุน
ให้เกิดกิจกรรมทางกาย นำไปสู่วิถีสุขภาวะ ฯลฯ)
  - สร้างเสริมให้เกิดนวัตกรรมการส่งเสริมการอ่านในรูปแบบที่หลากหลาย และสื่อสารสร้าง
กระแสผ่านช่องทางสื่อมวลชน สื่อท้องถิ่น สื่อวัฒนธรรม และสื่อใหม่ ฯลฯ เพื่อสร้างการรับรู้
ทั้งระดับท้องถิ่นและสังคมจนเกิดพฤติกรรมอ่าน
  - รณรงค์ สร้างกระแส ขยายผลวิถีวัฒนธรรมการอ่าน เพื่อนำสู่การผลักดันเชิงนโยบายด้านการ
อ่านทั้งระดับองค์กรท้องถิ่น และระดับชาติ

2.สร้างเสริมปัจจัยแวดล้อมและนโยบายสาธารณะ ให้เอื้อต่อการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านสู่วิถีสุข
ภาวะทั้งในชุมชนท้องถิ่นและระดับชาติ

เป้าหมาย

1. พัฒนาการสื่อสาร แกนนำ กระบวนการ และนวัตกรรมส่งเสริมการอ่าน

2. สร้างและพัฒนาให้เกิดต้นแบบการอ่านระดับครอบครัว / โรงเรียน / หน่วยบริการสาธารณสุข / ชุมชน / ตำบล / อำเภอ / นครแห่งการอ่าน และหนุนเสริมงานบูรณาการพื้นที่เมืองสี่อ สร้างสรรค์
3. สร้างเสริมให้เกิดระบบอ่านในพื้นที่ ผ่านกลไกทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม
4. หนุนเสริมให้เกิดนโยบายในระดับท้องถิ่นและระดับชาติที่เอื้อให้เกิดวัฒนธรรมการอ่าน อาทิ กองทุนหนังสือ, สวัสดิการหนังสือสำหรับเด็กแรกเกิด 0-3 ปี, สวัสดิการหนังสือคุณภาพสำหรับ ครอบครัวที่มีลูกปฐมวัยอย่างน้อยครอบครัวละ 3 เล่ม, ข้อบัญญัติท้องถิ่น และหรืองบประมาณ ส่งเสริมการอ่านในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จุดเน้นปี 2560

กลุ่มเป้าหมายหลักที่ได้รับประโยชน์ คือ เด็กปฐมวัย 0-6 ปี / เด็กวัยเรียน

นิยามการดำเนินงาน

วัฒนธรรมการอ่าน

พฤติกรรมกรรมการอ่านอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัยของบุคคล ในทุกพื้นที่ของวิถีการดำเนินชีวิต โดยผู้อ่านรู้สึก เห็นคุณค่าและเห็นคุณประโยชน์จากการอ่าน จนเกิดการถ่ายทอดและสร้างเสริมสนับสนุนการอ่านไปสู่ผู้อื่น

นครแห่งการอ่าน

เป็นนครที่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย สามารถเข้าถึงบริการการอ่านอย่างทั่วถึง ทุกที่และเท่าเทียม เป็นสังคมที่มีสื่ออ่านเพียงพอ ทุกคนเกิดความตระหนัก เห็นคุณค่า และใช้ความรู้ในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต

การสร้างเสริมสุขภาพ

การใด ๆ ที่มุ่งกระทำเพื่อสร้างเสริมให้บุคคลมีสุขภาพทางกาย จิต สังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมของบุคคล สภาวะสังคม และสิ่งแวดล้อมที่จะนำไปสู่การมีร่างกายที่แข็งแรง สภาวะจิตที่สมบูรณ์ อายุยืนยาว และคุณภาพชีวิตที่ดี

สุขภาพหรือสุขภาพ

ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวม อย่างสมดุล (พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา๓) ประกอบด้วย ๔ มิติ ได้แก่ สุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม

สุขภาพทางกาย : การมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีอุบัติเหตุ

สุขภาพทางจิต : จิตใจที่โปร่งสบาย ปรับตัวได้เมื่อเผชิญปัญหาและความเปลี่ยนแปลง

สุขภาพทางปัญญา : การรอบรู้ รู้เท่าทันสรรพสิ่ง มีความเมตตากรุณา มีสติ สมาธิ

สุขภาพทางสังคม : การอยู่ร่วมกันด้วยดีในครอบครัว ชุมชน สถานที่ทำงาน คนในชุมชน รวมถึงการมีบริการทางสังคมที่ดี มีความเสมอภาค และมีสันติภาพ

การอ่านเพื่อวิถีสุขภาพ

การอ่านที่นำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการคิดแบบต่างๆ ของผู้อ่าน อาทิ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ ตีความ ฯลฯ โดยมีความสุขเป็นฐานเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านสุขภาพและการตื่นรู้ทางปัญญา*